

Kommittédirektiv

Ett stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende

Dir.
2016:99

Beslut vid regeringssammanträde den 24 november 2016

Sammanfattning

En särskild utredare ges i uppdrag att föreslå åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i s.k. skyddat boende tillsammans med en av vårdnadshavarna. Utredaren ska vidare föreslå åtgärder som bidrar till att förtydliga det ansvar som samhället och enskilda aktörer redan i dag har för dessa barn under tiden de vistas på ett sådant boende. Förslagen ska utformas så att barnets rättigheter skyddas och deras fysiska, psykiska och sociala utveckling främjas samt för att stödja vårdnadshavaren i omsorg om barnet under vistelsen i det skyddande boendet. Utredaren ska ta del av de problem som identifierats i tidigare utredningar och rapporter och de samlade förslagen ska vara i linje med de mål och den inriktning som gäller för regeringens jämställdhetspolitik, familjepolitik, barnrättspolitik, politik för sociala tjänster, folkhälsopolitik och politik mot diskriminering. Utredaren ska vidare lämna förslag till en juridisk definition av skyddat boende för personer och medföljande barn som utsatts för eller bevittnat våld, samt när tillståndsplikt ska gälla.

Inom områdena barnrätt, familjerätt, våld i nära relationer och socialtjänst pågår flera regeringsinitiativ som gäller barns utsatthet för våld och andra närliggande frågor. Utredarens uppdrag avgränsas därför till barnets situation och rättsliga ställning under själva vistelsen i det skyddade boendet. Barn i skyddat boende är i regel inte själva föremål för en biståndsbeslutad insats utan medföljande till en våldsutsatt kvinna. Med

hänsyn till ett jämställdhets- och icke-diskrimineringsperspektiv kan utredaren i den del som handlar om tillståndsplikt därför beakta behovet av en tillståndsplikt som även skulle omfatta skyddade boenden som vänder sig till vuxna utan medföljande barn.

För att stärka barnets rättsliga ställning under tiden de vistas i skyddat boende ska utredaren bl.a. göra följande:

- Analysera, och vid behov föreslå, hur kunskapen om gällande lagstiftning, barnets rättsliga ställning och rätt till information samt om vårdnadshavarnas rättigheter och skyldigheter bättre kan spridas och förstärkas inom socialtjänsten, ideella organisationer och övriga aktörer. Utredaren ska särskilt uppmärksamma barnets rätt till säkerhet och trygghet.
- Föreslå hur kunskaperna om barnets egna behov av stöd, hjälp och vård ska öka inom såväl socialtjänsten som inom sådan enskilt bedriven verksamhet som utgör skyddat boende.
- Föreslå hur barnets rätt till skolgång, hälso- och sjukvård, tandvård, stöd och behandling samt relevant information under den tid barnet vistas i skyddat boendet ska säkerställas.
- Föreslå hur barnet ska synliggöras och få sina rättigheter tillgodosedda och bli mer delaktigt i frågor som rör det under tiden i skyddat boende.
- Föreslå hur nödvändig dokumentation över insatser för att uppnå syftet att stärka barnets rättsliga ställning bör föras av kommunen och de enskilda aktörerna, med beaktande av vårdnadshavarens och barnets behov av skydd och sekretess.
- Föreslå hur samtliga beslut som rör insatsen skyddat boende, enligt socialtjänstlagen, ska kunna ingå i den officiella statistiken.

För att förtydliga samhällets och enskilda aktörers ansvar för barn under tiden de vistas i skyddat boende ska utredaren bl.a. göra följande:

- Föreslå hur insatsen skyddat boende ska definieras och lagregleras för att stärka ett barnrättsperspektiv.
- Föreslå hur en tillståndsplikt kan utformas för boenden som definieras som skyddat boende i lagstiftningen.
- Särskilt analysera konsekvenserna av en tillståndsplikt för verksamheten vid skyddade boenden som drivs av civilsamhället.
- Analysera och vid behov föreslå hur det ansvar som samhället och enskilda aktörer redan har kan förtydligas så att alla barn som vistas med en av sina vårdnadshavare i skyddat boende får det skydd, stöd och den hjälp som barnet behöver för sin fortsatta fysiska, psykiska och sociala utveckling.
- Överväga om det finns behov av särskilda åtgärder för att stödja barnet under vistelsen i skyddat boende när barnet vistas där till följd av att föräldern utsatts för våld eller hot om våld p.g.a. så kallat hedersrelaterat våld och förtryck mot antingen föräldern eller barnet självt.
- Analysera hur större enhetlighet vad gäller personalens kompetens, bemanning, tillgänglighet och skydds krav för skyddade boenden som tar emot barn ska uppnås samt lämna förslag till lösningar.
- Redovisa vilket stöd som kommuner och enskilda aktörer behöver för att möta de kvalitets- och skydds krav som utredaren föreslår för de boenden som i lag definieras som skyddade boenden, samt om behov finns, ytterligare klargöra socialtjänstens och de enskilda aktörernas respektive ansvar för att erbjuda stöd och hjälp av god kvalitet (3 kap. 3§ SoL).
- Lämna förslag till hur vårdnadshavaren och barnets utflyttning från det skyddade boendet ska genomföras för att säkerställa att barnets rättigheter skyddas och barnet får det stöd och den hjälp som det behöver.

Varför behövs en särskild utredning om att stärka barnrättsperspektivet i skyddat boende?

Många barn upplever och utsätts för våld i nära relationer

Flera studier tyder på att ungefär vart tionde barn i Sverige någon gång har upplevt våld från den ena föräldern mot den andra och att vart tjugonde barn upplever våld ofta (Allmänna Barnhuset 2007, Annerbäck, et al. 2010, SOU 2001:71).

Det saknas statistik på nationell nivå om antalet barn som vistas i skyddat boende. Riksorganisationerna för ideella kvinno- och tjejjourer Unizon och Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer (ROKS) sammanställer och redovisar emellertid uppgifter om antalet barn i sina medlemsjourer. Enligt Unizon bodde 2 200 barn i organisationens jourer 2015 medan 871 barn bodde i ROKS-anslutna kvinnojourer 2014 (ROKS 2015). Uppgifter från båda organisationerna för 2014 tyder på att fler barn än kvinnor vistas i skyddat boende. Enligt Socialstyrelsen tar dock endast 66 procent av de skyddade boendena emot tonårspojkar.

Sambandet mellan att som barn uppleva våld mot en förälder i hemmet och att själv vara utsatt för direkt våld är mycket starkt (Janson, Jernbro och Långberg 2011). Forskningen har visat att de barn som upplevt våld mot en närstående förälder, som komplement till övrigt stöd till familjen och den våldsutsatte, behöver hjälp och stöd som är särskilt anpassat efter och riktat direkt till dem. Om de inte erbjuds kompetent stöd av samhället och god omvårdnad av en eller båda föräldrarna löper de större risk att få en ogynnsam hälsoutveckling och social utveckling. Longitudinella studier visar dessutom att barn som upplevt pappans våld mot mamman och övriga i sin familj löper en ökad risk för att också uppleva eller utsätta andra för våld i en vuxen relation (Näsman et al. 2015).

Våldsdrabbade barn uppmärksammas och utreds i alltför liten utsträckning

Socialstyrelsen och efter den 1 juni 2013 Inspektionen för vård och omsorg (IVO) genomförde en nationell tillsyn av kom-

muners, vårdgivares och ideella organisationers arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld 2012–2013 (Våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld – Slutrapport från en nationell tillsyn 2012–2013). IVO konstaterade i sin rapport att barn inte uppmärksammas eller utreds i tillräcklig omfattning. Exempelvis framkom att barn som vistades på ideella kvinnojourer ofta endast var medföljande till sin mamma utan att socialnämnden fattat ett placeringsbeslut avseende barnen. Socialnämnderna uppgav att de undvek att fatta ett placeringsbeslut, då ett sådant beslut skulle kräva båda vårdnadshavarnas samtycke, dvs. även samtycke från den vårdnadshavare som misstänkts för brott. Den möjlighet som socialnämnden har, enligt 6 kap. 13 a § föräldrabalken, att besluta om vissa åtgärder till stöd för barnet omfattar i dag inte placering i skyddat boende. Mot den bakgrunden bör det analyseras om det finns behov av att ge socialnämnden ökade möjligheter att besluta om insatsen skyddat boende som en åtgärd till skydd och stöd för barnet.

Bristande regeltillämpning och oklarheter i uppdragsförhållanden

Av de 167 skyddade boenden som Socialstyrelsen identifierade 2014–2015 drevs 78 procent av ideella föreningar och 7 procent av privata aktörer. De boenden som drivs av ideella föreningar har ofta få platser medan majoriteten av de privat drivna har 5–19 platser.

Samtidigt som ideella kvinnojourer sedan lång tid tillbaka ger omfattande stöd till våldsutsatta kvinnor har det offentliga ansvar för skydd och stöd till brottsoffer gradvis skärpts. Se bl.a. propositionerna Kvinnofrid (prop. 1997/98:55), Stöd till brottsoffer (prop. 2000/01:79), Barn som bevittnat våld (prop. 2006/06:166) och Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor (prop. 2006/07:38) Denna utveckling har återkommande väckt frågor om ansvarsförhållandet mellan kommuner och ideella föreningar samt om hur kontroll av kvalitet och rättsäkerhet i insatser till våldsutsatta kvinnor och deras medföljande barn ska garanteras. Redan i betänkandet Att ta ansvar för sina insatser

(SOU 2006:65) identifierades oklarheter om hur socialtjänsten respektive ideella föreningar såg på sitt ansvar för insatser till våldsutsatta kvinnor.

Mot den bakgrunden har Socialstyrelsen i ett meddelandeblad från 2012 redogjort för rättsläget. När en enskild aktör, t.ex. en ideell kvinnojour, på uppdrag av socialnämnden utför insatser enligt socialtjänstlagen (2001:453), gäller denna lag i tillämpliga delar och föreningens verksamhet omfattas av IVO:s tillsynsansvar. Med regelverket följer ansvar för god kvalitet och systematiskt kvalitetsarbete, dokumentation som rör vårdnadshavaren och barnet, att rapportera missförhållanden samt att anmäla kännedom eller misstanke om att ett barn far illa.

IVO:s nationella tillsyn 2012–2013 tydde emellertid på att det finns allvarliga brister i samarbetet inom socialnämndens olika specialiserade verksamheter och mellan berörda myndigheter samt brister i kunskapen om regelverket. Av tillsynen framgick att flera ideella kvinnojouren som tagit emot våldsutsatta kvinnor med eller utan medföljande barn från socialtjänsten inte uppfattat att de därmed fått ett uppdrag att genomföra insatser enligt socialtjänstlagen. Ett antal ansvariga socialnämnder hade å sin sida inte kunskap om att de uppdragit åt kvinnojouren att verkställa en insats enligt socialtjänstlagen.

De regler som gäller när exempelvis ideella kvinnojouren utför insatser på uppdrag av socialnämnden utgör dessutom en del av det mer omfattande regelverk som gäller för sådan verksamhet som är tillståndspliktig enligt socialtjänstlagen, såsom hem för vård och boende (HVB). Tillståndsplikten innebär bl.a. att enskilda aktörer måste ansöka om tillstånd för att bedriva ett visst slags verksamhet hos IVO (tillståndsprövning).

Att tydliggöra vad som gäller när verksamheten vid ett skyddat boende är tillståndspliktigt skulle kunna öka förutsättningarna för en mer enhetlig bedömning av och ett tydligare barnrättsperspektiv inom verksamheten vid de skyddade boenden som på kommunens uppdrag tar emot våldsutsatta kvinnor och deras barn. En tillståndsplikt skulle även kunna ge bättre förutsättningar för att bedriva tillsyn.

För enskilda kvinnors och barns rättsäkerhet behöver alla berörda parter få ökad kunskap om när enskilda aktörer arbetar på uppdrag av kommunen och att verksamheten därmed faller inom ramen för det gällande regelverket för t.ex. placeringar.

Juridisk definition av skyddat boende saknas

Begreppet skyddat boende saknar definition i svensk lagstiftning men är en term som ofta används i praktiken. Regeringen gav i oktober 2011 Socialstyrelsen i uppdrag att bl.a. definiera begreppet skyddat boende. Socialstyrelsen har därför språkligt definierat ett skyddat boende som ”boendeinrättning som tillhandahåller platser för heldygnsvistelse avsedda för personer som behöver insatser i form av skydd mot hot, våld eller andra övergrepp tillsammans med andra relevanta insatser”. Socialstyrelsens definition är emellertid endast en beskrivning av ett språkligt begrepp och kan enligt Socialstyrelsen i dagsläget inte användas som en juridisk term (Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende 2013).

I dag kallas även lägenheter med självhushåll för skyddat boende. Enligt Socialstyrelsen är det osäkert om de kan betraktas som skyddade boenden enligt den definition som Socialstyrelsen tagit fram.

Det finns behov av en lagstadgad definition då det skulle kunna innebära mer enhetliga kvalitets- och säkerhetskrav över landet. Detta skulle gynna både de barn som har behov av skyddat boende och den våldsutsatta föräldern.

FN:s konvention om barnets rättigheter innebär att barn som drabbas av våld i nära relationer har särskilda rättigheter

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) har varje barn rätt till liv, överlevnad och utveckling (artikel 6) och hjälp att rehabiliteras om det har upplevt våld (artikel 39). Andra grundläggande principer är barnets bästa, barnets rätt att framföra sina åsikter och förbudet mot diskriminering (artikel 2) som innebär att barnets rättigheter ska tillgodoses utan åtskillnad av något slag, oavsett t.ex. barnets och dess vårdnadshavares kön eller ställning i övrigt. Barn-

konventionen ger även barnet rätt till delaktighet i alla frågor som rör det (artikel 12).

FN:s konvention om barnets rättigheter anger också att föräldrar har huvudansvaret för barnets uppfostran och utveckling och att de har rätt till stöd när de behöver det i sin roll som föräldrar. I allmänna kommentarer om åtgärder för genomförandet av konventionen betonar Barnrättskommittén bl.a. att konventionsstaterna är skyldiga att säkerställa att icke-statliga aktörer som utför tjänster åt det offentliga verkar i enlighet med barnkonventionens bestämmelser (Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 5).

Tidigare utredningar har påtalat behovet av ett stärkt barnrättsperspektiv

Behovet av extra stöd och hjälp och den delvis rättsosäkra situationen för barn i skyddat boende identifierades på nytt bl.a. av den nationella samordnaren mot våld i nära relationer (SOU 2014:49). Det handlar t.ex. om olika familjerättsliga frågor, om anmälningsskyldighet, riskbedömningar och kommunens ansvar för att alla barn som har behov av skyddat boende kan erbjudas ett.

Den nationella samordnaren mot våld i nära relationer lyfter särskilt fram behovet av att behandla barn som vistas i skyddade boenden som ett rättsligt subjekt. Samordnaren föreslår därför i sitt slutbetänkande att ”barnens situation i skyddat boende ska utredas närmare i särskild ordning”. Samordnaren föreslår också att utredningen ska tydliggöra barnets rättsliga ställning, vårdnadshavarnas rättigheter och skyldigheter samt socialnämndens ansvar och skyldigheter.

Den nationella samordnaren föreslår dessutom att kommunernas ansvar för insatsen skyddat boende för våldsutsatta ska regleras i socialtjänstlagen med en tillhörande definition samt att det ska krävas tillstånd för att driva skyddat boende. Nationella samordnarens förslag har remissbehandlats och flertalet remissinstanser instämmer i samordnarens slutsats om behovet av en särskild utredning om barn i skyddat boende.

2014 års vårdnadsutredning

År 2006 genomfördes en reform av föräldrabalkens regler om vårdnad, boende och umgänge. Sommaren 2014 tillsatte regeringen en utredning med uppdraget att utvärdera 2006 års vårdnadsreform (Ju 2014:14). Utredningen har bl.a. i uppdrag att ta ställning till vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att säkerställa att riskbedömningar görs i tillräcklig utsträckning och att dessa bedömningar är av hög kvalitet, vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att förbättra och effektivisera hanteringen av frågor om överflyttning av vårdnad när det förekommit allvarligt våld i familjen, om det behöver införas särskilda forumregler eller vidtas andra åtgärder för att möjliggöra en trygg domstolsprocess när barn och föräldrar har skyddade personuppgifter och om det finns behov av åtgärder för att stärka kompetensen vid handläggning av frågor om vårdnad, boende och umgänge. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 16 december 2016.

Allt fler barn vistas allt längre i skyddat boende – men fungerande rutiner och dokumentation saknas ofta

Antalet dygn som kvinnor och barn vistas i boendet ökar stadigt, från ca 40 dygn 2012 till ca 50 dygn 2015. Våldsutsatta kvinnor med utländsk bakgrund utgör enligt kvinnojourerna en mycket stor andel av de kvinnor som bor i skyddade boenden. Nationella uppgifter om hur stor andel av barnen i skyddat boende som har utländsk bakgrund saknas emellertid, men det mesta tyder på att denna grupp barn har ökat.

I dag upphandlar även Migrationsverket olika former av skyddat boende för asylsökande av vilka merparten i praktiken används för kvinnor och barn. En form av sådant skyddat boende utgör de boenden som drivs av de ideella kvinnojourerna. I augusti 2016 uppgav Migrationsverket att ett mindre antal asylsökande barn vistades i skyddat boende som Migrationsverket upphandlat. Asylsökande barn med eller utan föräldrar har också placerats i skyddat boende av socialtjänsten. Någon nationell statistik över antalet asylsökande barn som placeras i skyddat boende finns inte.

Det finns i dag starka incitament för att alla barn som vistas i skyddat boende bör erbjudas det stöd, den hjälp och den vård som de behöver under tiden i boendet. Behovet av fungerande rutiner för att få skolgång (inklusive förskola), vård och behandling (hälso- och sjukvård inklusive tandvård) att fungera har ökat väsentligt.

Enligt Socialstyrelsens öppna jämförelser av kommunernas stöd till brottsoffer visade det sig att endast 17 procent av kommunerna hade rutiner för att säkra skolgången för barn i skyddat boende. Socialstyrelsen konstaterade vidare i öppna jämförelser 2015 och 2016 att kommunerna sällan gör strukturerade uppföljningar av beslutade insatser till barn vare sig på individnivå eller på gruppnivå.

Uppdraget att föreslå hur ett stärkt barnrättsligt perspektiv för barn i skyddat boende ska nås

Rätten till en god omsorg, information, skydd, skolgång, hälso- och sjukvård och tandvård samt att komma till tals måste gälla även för de barn, inklusive t.ex. asylsökande barn och barn med funktionshinder, som vistas i skyddat boende.

För att stärka barnets rättsliga ställning under tiden de vistas i skyddat boende ska utredaren bl.a. göra följande:

- Analysera, och vid behov föreslå, hur kunskapen om gällande lagstiftning, barnets rättsliga ställning och rätt till information samt om vårdnadshavarnas rättigheter och skyldigheter bättre kan spridas och förstärkas inom socialtjänsten, ideella organisationer och övriga aktörer. Utredaren ska särskilt uppmärksamma barnets rätt till säkerhet och trygghet.
- Föreslå hur kunskaperna om barnets egna behov av stöd, hjälp och vård ska öka inom såväl socialtjänsten som inom sådan enskilt bedriven verksamhet som utgör skyddat boende.
- Föreslå hur barnets rätt till skolgång, hälso- och sjukvård, tandvård, stöd och behandling samt relevant information

under den tid barnet vistas i skyddat boende ska säkerställas.

- Föreslå hur barnet ska synliggöras och få sina rättigheter tillgodosedda och bli mer delaktigt i frågor som rör det under tiden i skyddat boende.
- Föreslå hur nödvändig dokumentation över insatser för att uppnå syftet att stärka barnets rättsliga ställning bör föras av kommunen och de enskilda aktörerna, med beaktande av vårdnadshavarens och barnets behov av skydd och sekretess.
- Föreslå hur samtliga beslut som rör insatsen skyddat boende, enligt socialtjänstlagen, ska kunna ingå i den officiella statistiken.

Uppdraget att förtydliga samhällets och de enskilda aktörernas ansvar för barn under tiden de vistas i skyddat boende

Samhällets och de enskilda aktörernas ansvar för barn i skyddat boende måste tydliggöras

Kommunen har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Kommunen har också ett särskilt ansvar för att ett barn, som utsatts för brott eller bevittnat våld av eller mot närstående, får det stöd och den hjälp barnet behöver enligt 5 kap. 11 § socialtjänstlagen (SoL). Vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för barn ska vad som är bäst för barnet vara avgörande enligt 1 kap. 2 § SoL.

Kvinnojourerna är viktiga aktörer som utför ett mycket uppskattat och viktigt arbete. IVO:s nationella tillsyn har dock visat att kvinnojourer som tagit emot våldsutsatta kvinnor med medföljande barn från socialtjänsten inte alltid har kunskap om att de därmed fått ett uppdrag att genomföra insatser enligt socialtjänstlagen.

För att förtydliga det ansvar samhället och enskilda aktörer redan har för barn under tiden de visas i skyddat boende ska utredaren bl.a. göra följande:

- Föreslå hur insatsen skyddat boende ska definieras och lagregleras för att stärka ett barnrättsperspektiv.
- Föreslå hur en tillståndsplikt kan utformas för boenden som definieras som skyddat boende i lagstiftningen.
- Särskilt analysera konsekvenserna av en tillståndsplikt för verksamheten vid skyddade boenden som drivs av civilsamhället.
- Analysera och vid behov föreslå hur det ansvar som samhället och enskilda aktörer redan har kan förtydligas så att alla barn som vistas med en av sina vårdnadshavare i skyddat boende får det skydd, stöd och den hjälp som barnet behöver för sin fortsatta fysiska, psykiska och sociala utveckling.
- Överväga om det finns behov av särskilda åtgärder för att stödja barnet under vistelsen i skyddat boende när barnet vistas där till följd av att föräldern eller barnet utsatts för så kallat hedersrelaterat våld och förtryck eller hot om sådant våld.
- Analysera hur större enhetlighet vad gäller personalens kompetens, bemanning, tillgänglighet och skyddskrav för skyddade boenden som tar emot barn ska uppnås samt lämna förslag till lösningar.
- Redovisa vilket stöd som kommuner och enskilda aktörer behöver för att möta de kvalitets- och skyddskrav som utredaren föreslår för de boenden som i lag definieras som skyddade boenden samt om behov finns, ytterligare klargöra socialtjänstens och de enskilda aktörernas respektive ansvar för att erbjuda stöd och hjälp av god kvalitet (3 kap. 3§ SoL).
- Lämna förslag till hur vårdnadshavaren och barnets utflyttning från det skyddade boendet ska genomföras för att säkerställa att barnets rättigheter skyddas och barnet får det stöd och den hjälp som det behöver.

I uppdraget ingår att, vid behov, lämna fullständiga författningsförslag utifrån de överväganden som görs.

Utredaren ska inte, utöver att överväga en möjlighet att besluta om insatsen skyddat boende som en åtgärd till stöd för barnet, föreslå ändringar i föräldrabalkens reglering om

vårdnad, boende, umgänge, underhållsskyldighet eller förmyndarskap. Om utredarens förslag direkt eller indirekt påverkar föräldrabalkens regelverk ska detta särskilt uppmärksammas.

Arbetets bedrivande och redovisning av uppdraget

Utredaren ska beakta grundläggande mänskliga fri- och rättigheter. Arbetet ska ske med utgångspunkt i barnets bästa och i enlighet med de rättigheter som barn tillerkänns i FN:s konvention om barnets rättigheter.

Utredaren ska vidare analysera och bedöma förslagets konsekvenser för barn, för jämställdheten mellan kvinnor och män samt beakta det jämställdhetspolitiska delmålet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Utredaren ska hålla sig informerad om och ta hänsyn till relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet. Utredaren ska särskilt följa arbetet med utvärderingen av 2006 års vårdnadsreform, arbetet för att motverka mäns våld mot kvinnor, pågående reformarbete inom socialtjänstområdet, särskilt när det gäller den sociala barn- och ungdomsvården och mottagandet av asylsökande barn.

Utredaren ska inhämta synpunkter från berörda statliga och kommunala myndigheter och organisationer, och arbetet bör ske i dialog med dessa och andra relevanta aktörer på regional och lokal nivå. Utredaren ska ta del av erfarenheter från våra nordiska grannländer vad gäller reglering av insatsen skyddat boende för våldsutsatta kvinnor och barn samt i övrigt göra de internationella jämförelser som är befogade. Utredaren ska uppmärksamma och beakta Sveriges internationella åtaganden.

Om förslagen kan förväntas leda till kostnadsökningar, ska utredaren föreslå hur dessa ska finansieras. Utredaren ska vidare bedöma förslagets inverkan på den kommunala självstyrelsen.

Ekonomiska och andra konsekvenser

Utredaren ska redovisa förslagets konsekvenser i enlighet med kommittéförordningen (1998:1474). Om betänkandet innehåller förslag till nya och ändrade regler, ska förslagets kostnads-

mässiga och andra konsekvenser anges. Konsekvenserna ska anges på ett sätt som motsvarar de krav på innehållet i konsekvensutredningar som finns i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, se 15 a § kommittéförordningen. I 14 kap 2 § regeringsformen finns ett förtydligande av principen om att kommunal självstyrelse gäller all kommunal verksamhet. En inskränkning bör enligt 14 kap. 3 § regeringsformen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranlett den. Utredaren ska bedöma förslagets inverkan på den kommunala självstyrelsen. Påverkar något av förslagen som utredaren lämnar den kommunala självstyrelsen ska utredaren särskilt redovisa dessa konsekvenser och göra en proportionalitetsbedömning. Om det finns olika möjligheter att nå samma mål, bör utredaren välja den reglering som har minst påverkan på den kommunala självbestämmanderätten.

Om utredarens förslag påverkar kostnaderna eller intäkterna för staten, kommuner, landsting, företag eller andra enskilda, ska en beräkning av dessa konsekvenser redovisas i betänkandet. Om förslagen innebär samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt ska dessa redovisas. Om förslagen kan förväntas leda till kostnadsökningar för kommuner och landsting, ska utredaren föreslå hur dessa ska finansieras, i enlighet med finansieringsprincipen.

Samråd och redovisning av uppdraget

Utredaren ska samråda med Barnombudsmannen, Inspektionen för vård och omsorg, länsstyrelserna i Skåne, Stockholms och Västra Götalands län, Migrationsverket, Socialstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting, Rädda barnen, ideella organisationer som driver skyddat boende, Stiftelsen Allmänna barnhuset samt med övriga berörda aktörer.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2017.

(Socialdepartementet)